

מחודש תשפ"ד

פרשת תרומה

פניני וחידושי אור החיים הק'

לא למנות גבאים וממונים מערב רב

דבר אלי בני ישראל וגו' (כה ב). **ורבותינו ז"ל** (מגיד מוסרים) דרשו **דבר אל בני ישראל**, שלא ימנה עליהם [גבאים] מערב רב, ודורשים לשון דברות ושררה:

אין לזלזל בשום נדבה

וזאת התרומה אשר תקחו וגו' (כה ג). **טעם** אומרו **וזאת** וגו', ... או ירצה לומר שיקבלו מהמביאים כל הי"ג מינים, ולא יזלזל במביא פשתן ועורות וכו'.

מדת השלחן נגד המדות נצח הוד יסוד

ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו: (כה ד). **אמתים ארכו וגו'.** הנה כשתרבע כל אמות השולחן אמה על אמה ברום אמה, יהיו בין אורך ורוחב וגובה שלש אמות מרובעות באורך ורוחב וגובה, והוא סוד השפעת שולחן העליון משלשה הדרגות **בנצח הוד יסוד** העולם:

בארון היו טבעות בתוך הטבעות, אבל לא בשלחן

לבתיים לבדים לשאת את השלחן: (כה ה). **לבתיים לבדים.** לפי מה שפירשתי בטבעות הארון שצריך לצקת ארבע טבעות ולקובעם בארון, ובתוך הטבעות יכניס שני טבעות ובתוך הטבעות יתן הבדים. כאן אמר כי אינו צריך לעשות ככה, אלא הטבעות עצמן הקבועות הם יהיו **בתיים לבדים**, והבן:

ממה היו המלקחיים עשויים

ומלקחיה ומחלתיה זהב טהור: (כה ו). **ומלקחיה זהב טהור.** הוצרך לומר **זהב טהור**, לפי שאליבא דכולי עלמא אינם באים מהככר, ולזה צריך להודיע ממה יעשו אותם:

בערך בני מחוזא דבר מועט הוא. שוע, כמו שאמרו צבצא בתרא (ח) שאסור לגבאי לזקק לתובעו ולגבות ממנו וכו', וכמעשה הובא שם עוד (תענית כד.) ובאלעזר איש צירתא שהיו נשמתים הגבאים מהתראות לפניו, לכל יהיה מזר לעלמו ויתן מה שאין בו כח ליתן. והנה בנדבת המשכן אמר ה' למשה שיקח מהשלשה הנזכרים, והוא מה שריצה בשלשת הריבויים, יתומים נשים שוע, את לרבות הנשים, כל לרבות היתומים, איש איש ידבנו לבו זה שוע כמשמעו, שמשלשתם יקח אפילו דבר גדול: ויש טעם בדבר, על פי דבריהם ז"ל (תנחומא ח) שאמרו כי המשכן הוא כפרה על מעשה העגל. עוד אמרו (שמו"ר לג ח) וזה לשונם: אמר משה לפני ה', וכי ישראל יכולין לבנות משכן, אמר לו מהקטן שבהם כו', כי המן היה מוריד לישראל אבנים טובות ומרגליות, עד כאן. וגם אמרו (תנחומא בשלח כה, בטרות ה:) כי מצינת מזרים נטלו קטן שצבולס משא ארבעים [תשעים] חמורים כסף וזהב ואבנים טובות וכו'. ואמרו עוד (מכילתא דר"י בא י"ג, במדב"ר יג ב)

דבר אלי בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת פלי-איש אשר ידבנו לבו תקחו את-תרומתי: (כה א-ב)

בתרומת השקלים שנו כאן, שששים כולם בה

ויקחו לי. צריך לדעת למה כתב וא"ו בתחלת ענין. ואולי שירצה על דרך אומרים ז"ל (שקלים פ"א מ"ג) ממשכנין על השקלים, ואמרו ז"ל (יור' שקלים פ"א ה"א) כי שלשה תרומות שנו כאן, שתיים מהם שקלים דקע לגלגולת, אחת לאדנים ואחת לקרבות כזור, והשלישית נדבת המשכן, עד כאן. וכפי זה נתכוון באומרו ויקחו, כנגד נדבת השקלים הרמוזה בתרומה הסמוכה לה, לומר שישנו בכפיה לשקול, וסמך תיבת ויקחו אל בני ישראל, לרמוז שצקלים מדבר הכתוב, שאינם שוקלים אלא בני ישראל ולא בנות ישראל, דכתיב (למ"ג ל יג) כל העצור וגו'. ולפי זה אומרו **מאת כל איש, פירוש** שהלקיחה תהיה בהשואה מאת כל איש, ואפילו את אשר ידבנו לבו תהיה לקיחה שוה מכולם, ולא ירצה הנדיב ולא ימעט הכילי:

לתרומה מוכרח שתקדם לה נדבת הלב

ועוד יראה בתוספת וא"ו, לרמוז שכבר קדם דבר אחר, והוא נדבת לב, כרמוז בסוף דבריו שאמר **אשר ידבנו לבו**, ולדרך זה ידבר הכתוב גם בתרומת המשכן, ויחפז ה' שכל נדבה תהיה מלב, ולא תהיה הנתינה עד שתקדם הנדבה בלב:

מעלת הנדיב לב

מאת כל איש וגו'. חולי שיכוין לומר, כי באיש שיודעים בו שהוא נדיב לב, לא יכניסוהו במשפט ההערכה לדעת מה יקבלו ממנו, כיון שהוא מוחזק כי לבו נדיב יקחו ממנו את אשר יביא, כי ודאי שיודע הוא עצמו שזה הוא יכלתו, ואת זו אלדיק שהוא תרומתי האריך לתת, כאומרו **את תרומתי: עוד יראה** לומר, שאינה חשובה ליקראות 'תרומתי' אלא המובא מנדבת לב האדם, והוא אומרו **מאת אשר וגו' תקחו את תרומתי**, אבל המעושה לא קראה 'תרומתי' אלא 'תרומה', דכתיב ויקחו לי תרומה:

בנדבת המשכן מותר לקחת תרומה מכל סוגי אנשים

עוד נראה בדקדוק אומרו שלשה ריבויים אלו, **מאת, כל, איש**, שלא היה לו לומר אלא 'מאשר ידבנו' וגו'. ואולי שנתכוין הכתוב לרבות שלשה פרטים שישנם בהדרגה משונה דין האדקות מכל ישראל, והם היתומים והנשים והשוע [נדיב ציוותא]. היתומים, כמו שאמרו במסכת צבא בתרא (ח) 'אין פוסקים דקה על היתומים, ואם לעשות להם שם מותר'. הנשים, כמו שאמרו בסוף מסכת צבא קמא (קט"ט) שאין לוקחים מהנשים אלא דבר מועט, ואמרו עוד שם כי מועט ומרובה הוא לפי ערך מה שהם הנשים, וכמעשה רבינא שלקח שרשרות זהב מהם ואמר כי

תרומתי שהיא תרומת המשכן, לטעמים שפירשנו:

בהמעשה עם כונה לדבק בה' יזכו להשראת השכינה

ובדרך רמז יראה, שיוני כל אחד לדבק בה' בחינת נפש הנקראת תרומה באמצעות המעשה, והוא אומרו ויקחו לי **תרומה** ושיכונו לדבק בחינת נפש בהש"ת, כי הנפש של ישראל תקרא תרומה דכתיב (ירמ' ג א) הֲלֹךְ יִשְׂרָאֵל לְה' יְרֵאֵת תְּבוּאָתָהּ, ותרומה נקראת ראשית (דברים יח ז). ובאמצעות לקיחת **מאת כל איש וגו'** יסיגו שתשרה עליהם השכינה, והוא אומרו **תקחו את תרומתי**, כי השכינה תקרא תרומת ה', והמשכיל יבין:

שבזית הים גדולה מבזית מרים, הרי שהיה לישראל עושר מופלג. ולפי זה יש טעם נכון לשלשם, כי לא אמרו אין לוקחים מהיתומים אלא במקום שאין בו שם ולא כפרה, אלא במקום שיש אחד מהם כמשכן, לוקחים מהם. והגסים גם כן במקום כפרה לוקחים מהם, ועוד שהגם שיתנו דבר גדול, בערך עושר המופלג דבר קטן יחשב. והשוע גם כן, ללד רוב העושר לא יעשה בו רושם כל מה שיתן לנדבת המשכן, אפילו יתן כל הכריך למשכן. ודקדק לומר **תקחו את תרומתי**, לומר שלא התיר לקחת מהדרגות הנזכרים **מאת כל איש וגו'** אלא את

אבני שהם ואבני מלאים לאפר ולחשן: (כה, ז)

לפי שהביאו אותם באחרונה ירדו מחשיבותם

(ה"ד), ולפי זה בגדי כהונה אינם בהשוואה עם כלי המשכן ועבודתו, שכולן קדושתן למעלה מבגדי כהונה ומועלין בהם. ומעתה בדין הוא לסדר באחרונה אבני שהם ואבני מלאים אחר כל ה"א דברים, ללד שכל י"א הדברים כולם הם לורכי המשכן ועבודתו מה שאין כן האבנים שאינם אלא לבגדי כהונה. והגם שבה"א דברים יש גם כן בקצת מהם שהם ללורכי בגדי כהונה, אף על פי כן אין לך מין ומין מה"א שאין בו לורכי משכן ועבודתו מה שאין כן האבנים שאינם אלא לבגדי כהונה:

מה שבא בלא טורח - פחות בחשיבותו

עוד נראה, על פי דבריהם ז"ל שאמרו ביומא (ע"ה) שהענגים היו מביאים את אבני שהם וכו', אם כן משלחן גבוה היו מביאים בלא טורח ויגיעה ולא חסרון כים, אשר על כרחו סדר נדבחת אחר כל הגדבות שמביאים מכיסם ועל ידי טורח:

אבני שהם וגו'. כריך לדעת למה כתב **אבני שהם**

ואבני מלאים בסדר אחר כל ה"א מינים, ומן הראוי היה לו לסדרם קודם **זהב וזכב**, כי הם מעולים מהם. ואולי כי ללד שמלינו (במדכ"ר יב טז) שהנשיאים הביאו אותם באחרונה כשראו שהביאו ישראל כל האורך למשכן, ותמלא שאמרו ז"ל (ס"ט) שהקפיד ה' על זה, וחסר אות אחת מהם, 'והנשא' כתיב (שמות לה כז). לזה סדרם ה' באחרונה לומר כי הם למטה מכולם, ומהטעם עצמו שהם באחרונה, והבן:

בגדי כהונה פחותים בחשיבות מכלי המקדש

עוד נראה לומר על פי מה שאמרו ביומא פרק ב' לא לו (דף ס"ט). שבגדי כהונה מותרים ליהנות מהם, ומשמע שאין מועלין בהם. ושוב ראיתי לרמב"ם שכתב כן בפרק ה' מהלכות מעילה

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו: (כה, ט-י)

מצוה לבנות מקדש בכל זמן אפי' בעת הגלות

עוד יראה באומרו **ועשו לי מקדש**, כי מעת שעושים אותו לשמו יתבדר כאומרו לי, הגם שעדיין לא שרתה בו שכינה הרי הוא **מקדש**, ודין קודש יש לו:

חשק ה' לשרות בין ישראל

ושכנתי בתוכם. ולא אמר 'בתוכו', לומר שהמקום אשר יקדישו לשכנו יהיה בתוך בני ישראל, שיקיפו המשכן בארבעה דגלים. ואולי כי דברים אלו הם תשובה למה שחשקו ישראל בראותם בהר סיני שהיה ברוך הוא מוקף בדגלי המלאכים והוא אות בתוכם (במדכ"ר ג א), וחשקו אהב להיות כן בתוכם, ולזה באה התשובה מבוחן לבות ואמר **ועשו לי מקדש ושכנתי** כמו כן **בתוכם**, וישראל עוררו בזה שגם ה' כביכול נתמלא חשקו בהם לשרות בתוכם ולהיות מוקף בדגליהם:

ועשו לי מקדש וגו'. כריך לדעת למה קראו **מקדש**, ותיכף חזר בו וקראו משכן דכתיב **את תבנית המשכן**. ונראה כי אומרו **ועשו לי מקדש** היא מלת עשה כוללת כל הזמנים, בין במדבר בין בכניסתם לארץ בכל זמן שהיו ישראל שם ללירות, ולריכין היו ישראל לעשות כן אפילו בגלות, אלא שמלינו שאמר ה' כל המקומות מעת שנבנה בית המקדש, כאומרו (דברים יב ט) **פי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הגולה**, ולזה לא אמר ועשו משכן שיהיה נשמע שעל אותו זמן ללד נאמרה מלה זו. ואחר שזוה דרך כלל, אמר פרט הגעשה במדבר שאינו מקום לבנות בו בנין אבנים, שיעשה משכן כסדר האמור. ותמלא שכתב רמב"ם זכ"א מהלכות בית הבחירה (ה"א) מלת עשה לעשות בית לה' דכתיב **ועשו לי מקדש**, עד כאן, וטעמו הוא משינוי הלשון כמו שכתבנו:

מדרגות הקדושה מא' עד ס' רבוא

בחינת הקדושה והדרגותיה לא בגדר המספר, כי גבוה מעל גבוה וגבוהים, הלל תמלא אומרים ז"ל (אבות פ"ג מ"ו) 'אחד

ובדרך רמז ירמוז הכתוב, באומרו בסדר זה שהקדים **ושכנתי בתוכם** קודם אומרו **ככל**, לומר לו ענין גדול, כי

מאחד לאחד עד אין קץ:

וביזון שכן כאשר אמר ה' למשה שישכון בתוכנו, לא ידע משה הדרכות של צחינת השוכן כמה שיעורה, לזה נתחכם ה' ודבר אליו בדברים האלה ושבנתי בתוכם ככל אשר אני מראה אותך, סמך ככל אשר וגו' לושבנתי, לומר כי אותה צחינה המדברת עמו [שהיא צחינה גבוהה ביותר], כשיעור אותה המרכבה אשר היה מראהו [כך] ישכון בתוכם. וכפי זה תהיה נקשרת תיבת ככל וגו' עם ושבנתי וגו':

שיושב ועוסק בתורה שכינה עמו' שנאמר (לעיל כ כא) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יֵאָזִיז אֶת שְׁמִי, וְאָמְרוּ עַל שָׁנִים וּשְׁלָשָׁה וַחֲמֵשָׁה וְעֶשְׂרָה וְכָל אֶחָד כְּפִי הַדְּרָגָתוֹ. וְאָמְרוּ עוֹד (בְּר"ר ע"ז יז) ש'אין הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עַל פְּחוֹת מַשִּׁימִים רִיבּוֹא', כִּי מִטַּעַם זֶה לֹא נִתְּנָה תוֹרָה לְהַאֲזוֹת עַד שֶׁהָיוּ הַבָּנִים בְּמִסְפַּר שִׁשִּׁים רִיבּוֹא (שם ע ט) וּלְכַלּוֹרָה סוֹתֵר לְמָה שֶׁאָמְרוּ שֶׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה אֵף עַל שָׁנִים וּשְׁלָשָׁה, מִכָּאן תִּקַּשׁ וְתִדְּוִן כִּי הַדְּרָגוֹת הַקְּדוּשָׁה הֵם מֵאֶחָד עַד שִׁשִּׁים רִיבּוֹא, וְזֶה בְּצַחֲנִית הַמִּסְפָּר וּבְצַחֲנִית הַאֲיִכוֹת כְּמָה הַדְּרָגוֹת

כל התורה אינו יכול להתקיים אלא ע"י כל ישראל בכללות

וַעֲשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמִתִּים וְחִצֵּי אֲרָבּוֹ וְאֲמָה וְחִצֵּי רַחְבּוֹ וְאֲמָה וְחִצֵּי קִמְתּוֹ: (כה, י)

הוא כהן הרי זה אינו מקיים נתינת כ"ד מתנות כהונה ופדיון צבור וכו', ואם הוא ישראל הרי אינו יכול לקיים מצות עשה שבהקדמת הקדשנות ודיניהם אשר רבו מצות עשה שבהם, וכן לוי, ובכללות כל ישראל יקיימו כללות עקרי התורה, לזה אמר וַעֲשׂוּ לָשׁוֹן רִבִּים, וּבִשְׂאֵר פְּרָטֵי תִּיקוּנֵי הָאֲרוֹן אֲמַר לָשׁוֹן יְחִידָה, כִּי לְתַקּוֹן כְּלֵי הַתּוֹרָה שֶׁהֵם לְמוֹמְדִיה וְעַמְלִיה וְהַכְּנוּתִיה יְכוּלִין לְהַתְקִיִּים מֵאִדָּם אֶחָד:

וַעֲשׂוּ אֲרוֹן. טַעַם שֶׁבָּאֲרוֹן שִׁנָּה ה' אֶת דְּבָרָו הַטּוֹב מִכָּל הַכְּלִים, שֶׁבְּכֹלֵם אָמַר וְעָשִׂיתָ שְׁלָחַן (פס' כג), וְעָשִׂיתָ מִנְּרֵת וְגו' (פס' לא), וְאֶת הַמִּשְׁכָּן פִּתְעָה (כו' א), וְעָשִׂיתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ עֲלֵי וְגו' (כז' א), וְגַם בְּפְרָטֵי הָאֲרוֹן עֲלָמוֹ גַּמֵּר לְאוֹמֵר בְּנוֹכַח דְּכָתִיב (פס' יא) וְנָפִיתָ אֹתוֹ, וְנָתַתָּ לוֹ (פס' יג), וְעָשִׂיתָ בְּדֵי וְגו' (פס' יג). אֲדֹלֵי שְׂרָמֻז שֶׁאֵין גּוֹפֵה שֶׁל תּוֹרָה יֻכָּל לְהַתְקִיִּים אֶלֶּל בְּכִלְלוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאֵין מִצִּיחוֹת בְּעוֹלָם יֻכָּל עֲשׂוֹת כָּל עֲקָרֵי הַתּוֹרָה, וְזֶה כֵךְ הָאֹת אִם

לעולם אסור להוציא הלוחות

וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפּוֹרֶת עַל הָאֲרוֹן מִלְּמַעְלָה וְאֵל הָאֲרוֹן תִּתֵּן אֶת הָעֵדוּת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ: (כה, כא)

(ב"ר ט ט ט) שמשפטו שאם יהיה הפרש בין שבט לשבט בספריהם שכתבו כל שבט ספר תורה אחד, יבררו הספר מספר המונח בית ה', ואמר כי העדות שם יהיו לכל ילאו עוד, ולזה ריבה בו נתינת אחר נתינה. ולטעם זה גם כן אנו מרויחים למה הקדים נתינת הכפורת לנתינת העדות, כי לא בא אלא לומר שאחר שנתנום בארון וכיסה בכפורת, נתונים נתונים יהיו שמה עד עולם, והבן:

עוד יראה כי לא יניח העדות בארון עד שיהיה הארון שלם בכפורת הלום ולא קודם, וזה אומרו וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפּוֹרֶת וְגו' אז אל הארון תתן את העדות. עוד אפשר לומר על פי דבריהם ז"ל (ב"ר יד:) שהלוחות ושברי לוחות מונחים בארון, לזה אמר שתי פעמים, אחד כנגד הלוחות השלימים והשנית כנגד השבורים:

הלוחות חסובים מהכפורת

ובדרך רמז נראה כי בא לרמוז לו, שהגם שהכפורת למעלה מן העדות, שהם בתוך הארון למטה מהכפורת, הם בצחינה למעלה ממנה, ולזה סדר נתינת העדות אחר הכפורת לומר זו למעלה מזו, מה שלא היה נשמע כן אם היה מקדים לומר ונתת את העדות וגו' ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה, משמע שהכפורת הוא למעלה מהארון:

וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפּוֹרֶת וְגו' וְאֵל הָאֲרוֹן תִּתֵּן וְגו'. קָשָׁה לְמָה הוֹלֵךְ לֹמַר פֶּעַם שְׁנִי וְאֵל הָאֲרוֹן תִּתֵּן אַחֵר שֶׁכָּבַר אָמַר לְמַעְלָה (פס' טז) וְנָתַתָּ [וְאֵל הָאֲרוֹן] אֶת הָעֵדוּת וְגו':

וּרְשִׁי ז"ל יִישַׁב שִׁירָה לֹמַר שִׁתָּן תַּחֲלָה הַעֲדוֹת וְאַחֵר כֵךְ יִתֵּן הַכַּפּוֹרֶת עָלָיו, עַד כֹּאן. מִשְׁמַע מִדְּבָרָיו שֶׁהִיא מִקּוֹם לְטַעוֹת שִׁתָּן הַעֲדוֹת עַל הָאֲרוֹן, וְאֵין דַּעֲתִי נוֹחָה לֹמַר שֶׁשׁ מִקּוֹם לְטַעוֹת בְּזֶה, וְמָה גַם שֶׁאֵין מִקּוֹם שֶׁסָּם כִּי הוּא מִקּוֹם הַכְּרוֹבִים, וְעוֹד הִיא לוֹ לֹמַר בְּפִסּוֹק רִאשׁוֹן בְּמִקּוֹם תִּיבַת אֶל תּוֹךְ וְלֹא הִיא רָרִיךְ לְכַתּוֹב פֶּעַם שְׁנִי וְאֵל הָאֲרוֹן. וַיֵּשׁ עוֹד לְהַקְשׁוֹת בְּזֶה:

וּרְאִיָּם [רְבִיטוֹ אֲלִיָּהוּ מִזְרַחִין] ז"ל כְּתִבַּת בְּזֶה דְּבָרִים שֶׁאֵינֶם לְפִי רוּם חִכְמָתוֹ, וּרְאִיתִיו שֶׁרָה לְהַסְתִּיעַ לְדַבְּרֵי רַשִׁי מִדְּבָרֵי רֹאשׁ"ע [אֲבֵן עֲזֵרָא], וּבְמַחֲלָה מְכַבְּדוֹ דְּבָרֵי רֹאשׁ"ע הֵם שֶׁבֹא לְתַקּוֹן הַמִּשְׁמַעוֹת, שֶׁלֹּא יִקָּשֶׁה כֵךְ בְּפִסּוֹק שֶׁהַקִּדִּים נִתְּנָה הַכַּפּוֹרֶת קוֹדֵם נִתְּנָה הַעֲדוֹת וּמִן הָרִאשִׁי לְהַקִּדִּים נִתְּנָה הַעֲדוֹת לִזֶּה אָמַר וְכָבַר וְכו', לֹא לְפָרֵשׁ שֶׁכָּל הַכְּתוּב בֹּא לֹמַר שֶׁלֹּא יִתֵּן הַעֲדוֹת לְמַעְלָה מִהַכַּפּוֹרֶת, שֶׁזֶּה אֲדַרְבֵּה מוֹבֵן מִפִּסּוֹק רִאשׁוֹן, וְהַטַּעוֹת אֲדַרְבֵּה מִפִּסּוֹק שְׁנִי:

וְהַנְּבוֹן בְּעִינֵי לֹמַר כִּי כוֹנֵן הַכְּתוּב הִיא לְרִבּוֹת בּוֹ נִתְּנָה, לֹמַר שֶׁאַחֵר שִׁתָּן הַכַּפּוֹרֶת עַל הָאֲרוֹן לֹא יֵאָדָּו מִמֶּנּוּ עוֹד לְדוֹרוֹת עוֹלָם, כְּמִשְׁפַּט סֵפֶר תּוֹרָה אֲשֶׁר כוֹה לָשׁוֹם מֵאֵד וְכו', וְאָמְרוּ ז"ל

גליון פנינים פון אור החיים הק' אויף אידיש

ברשת תרומה

זיין צווישן זיי, אז די אידן מיט זייערע דגלים וועלן זיין פון די פיר זייטן אין דער משכן אינדערמיט. עס קען זיין אז דאס איז אלץ ענטפער אויף דעם וואס די אידן האבן געגלוסט ביים בארג סיני, זעהנדיג אז דער אויבערשטער איז געווען אויפן בארג ארומגענעמען מיט די דגלים פון די מלאכים, און געווען ווי א צייכן צווישן זיי, און די אידן האבן אויך געוואלט צוקומען צו די דרגה, וועגן דם האט דער אויבערשטער זיי געזאגט "ושכנתי בתוכם" איר וועט אויף זיין אויף די דרגה צו ארומנעמען דעם מקום השכינה.

די תורה קען האבן א קיום נאר דורך גאנץ כלל ישראל צוזאמען

וְעָשׂוּ אֶרֶוֹן עֲצֵי שִׁטִּים (כב, י), דער הייליגער אור החיים איז מדייק, פארוואס ביים ארון שטייט "ועשו" ארון, 'מען זאל מאכן', - א לשון רבים, אנדערש ווי די אנדערע כלים וואס שטייט "ועשית" שולחן, "ועשית" מנורת וגו', ואת המשכן "תעשה", "ועשית" את המזבח עצי וגו' - 'דו זאלסט מאכן' בלשון יחיד, און אזוי אויך ביים ארון אליין שטייט ווייטער בלשון יחיד 'דו זאלסט מאכן' "וצפית" אותן, "ויצקת" לו, "ועשית" בדי וגו'. און ער זאגט אז די תורה קומט דא מרמז זיין, אז די תורה קען נישט האבן קיין קיום נאר מיט גאנץ כלל ישראל צוזאמען, ווייל עס איז נישטא קיין מציאות אז איינער אליין זאל קענען מקיים זיין אלע מצוות פון די תורה, ווי צום ביישפיל א כהן קען נישט געבן מתנות כהונה, און ווייטער א ישראל קען נישט מקיים זיין די מצוות פון מקריב זיין קרבנות א. א. וו., און אזוי אוי א לוי, נאר גאנץ כלל ישראל אינאיינעם קענען מקיים זיין די גאנצע תורה, דעריבער ביים ארון וואס איז מרמז אויף די תורה שטייט "ועשו" לשון רבים.

ווייטער אבער ביים מאכן די ארון שטייט ווייטער א לשון יחיד ווי פריער דערמאנט, ווייל צו מאכן א כלי פאר די תורה ומצוות, דאס מיינט דאס לערנען די מצוה און זיך פלאגן דערויף און מאכן א הכנה, דאס קען אפילו א יחיד אויך.

די שטיינער ווערן גערעכנט ביים סוף ווייל די נביאים האבן זיך געפוילט ביים זיי ברענגען

"אֲבָנֵי שֶׁהֵם וְאֲבָנֵי מִלֵּאִים" (כה, ז) די שוהם שטיינער פונעם אפוד און די שטיינער פון חושן זענען דאך געווען זייער חשוב, דארף מען פארשטיין פארוואס ווערן זיי אויסגערעכנט נאר צום לעצט ביים סוף. ענטפערט דער הייליגער אור החיים הק', וויבאלד די שטיינער האבן דאך געברענגט די נשיאים, ווי עס שטייט אין פסוק וְהַנָּשִׂאִם הָבִיאוּ אֶת אֲבָנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אֲבָנֵי הַמִּלֵּאִים לְאִפֹּד וְלַחֹשֶׁן, און ווי עס שטייט אין חז"ל האבן זיי עס געברענגט דאס לעצטע, נאך וואס זיי האבן געזעהן אז עס פעלט שוין גארנישט, און הקב"ה האט מקפיד געווען אויף זיי אז זיי האבן זיך געפוילט און געווארט ביזן סוף, ווי דער מדרש שרייבט אז וועגן דעם פעלט א יוד אינעם ווארט "וְהַנָּשִׂאִם", וועגן דעם ווערט דאס אויסגערעכנט צום לעצט.

א זאך וואס קומט אן מוטשעניש איז ווייניגער חשוב

נאך שרייבט דער אור החיים הק', לויט די ווערטער פון חז"ל (יומא עה ע"א) אז די וואלקענעס האבן געברענגט די שוהם שטיינער וכו', קומט דאך אויס אז זיי האבן דאס באקומען 'משולחן גבוה' אן קיין מוטשעניש און טירחה, און אן צו דארפן אויסגעבן עפעס דערויף, וועגן דעם ווערן זיי אויסגערעכנט ביים סוף, נאך די אלע אנדערע זאכן וואס איז געקומען פון די אייגענע טאש מיט א טורח, וואס וועגן דעם זענען די אלע אנדערע זאכן מער חשוב.

די האבן האבן געגלוסט צו ארומנעמען דעם מקום השכינה

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (כה, ח) לכאורה וואלט געדארפט שטיין "בתוכו" און נישט בתוכם", נאר - ערקלערט דער הייליגער אור החיים - דאס קומט מרמז זיין אז דער פלאץ וואס די אידן וועלן הייליגן צו מאכן דעם משכן, וועט

הקטעים בפ' משפטים מגליון אוהחה"ק לשה"ק

לעילוי נשמת רחל צעריל בת ר אלעזר עקיבא ע"ה ולע"נ רבי משה ב"ר שמחה יונה ז"ל נדבית ע"י הרה"ח אלעזר עקיבא ווייס שליט"א